

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 127/2010-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. januára 2011 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval sťažnosť PhDr. S. M., P., zastúpenej JUDr. G. Z., K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 287/2004 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo PhDr. S. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 287/2004 p o r u š e n é b o l o .

2. PhDr. S. M. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť PhDr. S. M. trovy konania v sume 303,30 € (slovom tristotri eur a tridsať centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. G. Z. do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 31. decembra 2009 doručené podanie PhDr. S. M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej JUDr. G. Z., K., z obsahu ktorého vyplývalo, že sa sťažuje na postup Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní o žalobe o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“) vedenom pod sp. zn. 13 C 287/2004, ktorým malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Sťažovateľka vystupuje v tomto konaní na strane odporcu.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že konanie začalo v decembri 2004 a okresný súd dosiaľ vo veci nerozhodol, pričom ide o bežný spor, ktorého predmetom je vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Sťažnosť sťažovateľky v predloženom znení neobsahovala náležitosti ustanovené v § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a jej obsah neumožňoval ústavnému súdu preskúmať, či je splnená podmienka konania podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto sťažovateľku prípisom z 25. januára 2010 vyzval, aby v zmysle poučenia v ňom obsiahnutom doplnila svoju sťažnosť v 15-dňovej lehote, t. j. aby doplnila označenie základných práv, ktorých porušenie namieta, návrh na rozhodnutie ústavného súdu, dôkaz o tom, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu využila postup podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení neskorších predpisov a priložila splnomocnenie pre advokáta na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Súčasne ústavný súd upozornil sťažovateľku na následky nevyhovenia tejto výzve.

Sťažovateľka prevzala výzvu ústavného súdu 28. januára 2010. Určenú lehotu síce nedodržala, avšak 9. marca 2010 doručila ústavnému súdu doplnenie svojej sťažnosti.

Sťažovateľka v doplnení svojej sťažnosti okrem iného uviedla:

„V právnej veci navrhovateľa J. K. proti odporkyni PhDr. S. M. sa na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 13C 287/2004 vedie konanie o vyporiadanie BSM. Návrh navrhovateľa, môjho bývalého manžela, J. K., proti mne, sťažovateľke ako odporkyni, bol podaný na procesný súd dňa 7. 12. 2004, teda pred viac ako piatimi rokmi. Aj napriek tomu, že v prejednávanej veci sa nejedná o právne zložitú a náročnú vec, procesný súd vo veci vyhlásil rozsudok až dňa 30. 12. 2009. Proti tomuto rozsudku zo strany odporkyne bolo podané odvolanie, a preto vec nie je právoplatne skončená. Je pravdou, že súd I. stupňa v prejednávanej veci vytýčil a uskutočnil viacero pojednávaní, avšak podľa môjho názoru jednotlivé pojednávania a výsledky dokazovania na týchto pojednávaniach nesmerovali k rozhodnutiu v merite veci, ale boli uskutočňované neúčelne a nadbytočne, o čom svedčia aj samostatné výsledky vykonaného dokazovania. Ja sťažovateľka, v priebehu vykonávania dokazovania a súdneho sporu som procesnému súdu predkladala aj konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu SR, pokiaľ ide o prejednávané veci obdobného charakteru, čo celkom zodpovedá súčasnej sofistikovanej koncepcii záväznej sily precedentu ako súčasť širšieho kontinua normatívneho pôsobenia judikatúry aj v kontinentálnom právnom systéme s tým, že som vyslovila názor a presvedčenie, že všetky všeobecné súdy sa budú držať tejto zásady aj pri riešení iných prípadov. Judikát NS SR (R 2Cdo 9/97) konkrétne rieši skutkový a právny stav v prejednávanej veci, t. j. rieši otázku, že ako je potrebné vyporiadať sa so zostatkovou hodnotou členského podielu v bytovom družstve v prípade, že po zániku bezpodielového spoluvlastníctva manželov došlo k jeho prevodu do vyporiadania BSM rozhodnutím súdu. Pokiaľ by súd I. stupňa bol akceptoval takúto ustálenú súdnu prax, nič mu nebránilo bezprostredne vo veci rozhodnúť po tom ako došlo k ustáleniu zostatkových hodnôt hnutelných vecí, t.j. rozhodnúť na pojednávaní uskutočnenom dňa 8. 11. 2005.

Keďže súd I. stupňa takto nepostupoval a neúčelne vykonával ďalšie dokazovania aj po tomto termíne, jeho činnosť, t. j. od novembra 2005 až do súčasnej doby je potrebné považovať za prieťahy v konaní.“

Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Okresný súd v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn.: 13C 287/2004 porušil základné právo PhDr. S. M., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR.

2. PhDr. S. M. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 Eur (slovom: päťtisíc eur), ktoré je Okresný súd v Prešove povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd v Prešove je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia PhDr. S. M., ktoré je povinný zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľky advokátovi JUDr. G. Z., K., vo výške 300,56 Eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.“

Ústavný súd 18. marca 2010 sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 287/2004, prijal na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 127/2010-10 z 18. marca 2010.

Na výzvu ústavného súdu z 12. apríla 2010 (okresnému súdu) a výzvu z 10. decembra 2010 (právneho zástupcovi sťažovateľky) účastníci konania oznámili, že súhlasia s prerokovaním veci bez ústneho pojednávania. Ústavný súd preto využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a zo súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 13 C 287/2004 ústavný súd zistil takýto stav a priebeh namietaného konania:

Dňa 7. decembra 2004 bol okresnému súdu doručený návrh J. K. (ako navrhovateľa) proti sťažovateľke (ako odporkyni) na začatie konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Dňa 17. marca 2005 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k návrhu zo 7. decembra 2004.

Dňa 13. júna 2005 sa konalo prvé pojednávanie; z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky, ktorá svoju neúčast' ospravedlnila (dočasná práceneschopnosť jej právneho zástupcu), okresný súd pojednávanie odročil na 29. jún 2005 pre účely predvolania sťažovateľky a jej právneho zástupcu.

Dňa 29. júna 2005 okresný súd uskutočnil ďalšie pojednávanie; z dôvodu neprítomnosti sťažovateľky, ktorá svoju neúčast' ospravedlnila (čerpanie dovolenky jej právneho zástupcu), okresný súd pojednávanie odročil na 3. október 2005 pre účely predvolania sťažovateľky a jej právneho zástupcu.

Dňa 3. októbra 2005 okresný súd uskutočnil pojednávanie; sťažovateľka bola neprítomná, svoju účasť riadne neospravedlnila, a preto okresný súd uznesením uložil sťažovateľke za neospravedlnenú neúčast' na tomto pojednávaní a za hrubé sťažovanie postupu konania poriadkovú pokutu 5 000 Sk. Okresný súd odročil pojednávanie na 9. november 2005 pre účely predvolania sťažovateľky a jej právneho zástupcu.

Dňa 10. októbra 2005 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľky o odpustenie zaplatenia poriadkovej pokuty (v deň pojednávania 3. októbra 2005 jej nedovoľoval zlý zdravotný stav zúčastniť sa pojednávania, o čom predložila okresnému súdu výmenný poukaz ošetrojúceho lekára).

Dňa 19. októbra 2005 sťažovateľka doručila okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty; žiadala okresný súd, aby v rámci autoremedúry napadnuté uznesenie zrušil a upustil od uloženia jej poriadkovej pokuty.

Dňa 9. novembra 2005 okresný súd uskutočnil pojednávanie, sťažovateľka bola prítomná, účastníci konania zhodne navrhli vykonať ďalšie dokazovanie týkajúce sa vecí patriacich do BSM. Okresný súd odročil pojednávanie na 23. január 2006 pre účely vykonania ďalších dôkazov. Účastníkom konania bola uložená povinnosť do termínu odročeného pojednávania predložiť zoznam všetkých vecí, ktoré patria do ich BSM.

Dňa 23. januára 2006 nariadené pojednávanie bolo z dôvodu neprítomnosti zákonného sudcu zastupujúcim sudcom odročené na 15. marec 2006.

Dňa 15. marca 2006 okresný súd uskutočnil pojednávanie, sťažovateľka bola prítomná. Okresný súd odročil pojednávanie na 22. máj 2006 pre účely predvolania sťažovateľky a svedkyne podľa návrhu právnej zástupkyne sťažovateľky.

Dňa 13. apríla 2006 sťažovateľka doručila okresnému súdu špecifikáciu prác, ktoré boli počas trvania manželstva vykonané z finančných prostriedkov patriacich do BSM, na rekonštrukcii rodinného domu v obci J. (ďalej len „dom“), ktorý patrí do vlastníctva navrhovateľa.

Dňa 22. mája 2006 okresný súd uskutočnil pojednávanie, sťažovateľka bola prítomná. Okresný súd odročil pojednávanie na neurčito pre účely nariadenia znaleckého dokazovania a účastníkom bol uložená povinnosť v lehote 20 dní oznámiť, aké ďalšie dôkazy navrhujú vykonať, čo sa týka výšky spoločných peňazí, ktoré boli použité na rekonštrukciu domu.

Dňa 14. júna 2006 okresný súd uznesením ustanovil súdneho znalca z odboru stavebníctva, odvetvia oceňovania nehnuteľností a uložil mu povinnosť vypracovať znalecký posudok na určenie všeobecnej ceny bytu č. 14 na IV. poschodí, S. ulica (ďalej len „byť“) patriaceho do BSM účastníkov v lehote dvoch mesiacov.

Dňa 21. augusta 2006 znalec vrátil okresnému súdu spis z dôvodu, že znalecký posudok nemôže podať, pretože nemožno vykonať ohliadku bytu vzhľadom na to, že súčasný nájomca mu neumožnil vstup do predmetného bytu.

Dňa 12. septembra 2006 okresný súd vyzval účastníkov konania, aby poskytli ustanovenému súdnemu znalcovi potrebnú súčinnosť pri podaní znaleckého posudku, umožnili mu vstup do oceňovanej nehnuteľnosti a aby túto skutočnosť oznámili súdu do 20 dní od jej uskutočnenia.

Dňa 22. septembra 2006 sťažovateľka oznámila okresnému súdu, že na základe dohody o prevode členských práv k bytu zo 7. februára 2005 nie je užívateľkou tohto bytu a že užívateľkou bytu je jej matka M. C. (ďalej len „matka sťažovateľky“).

Dňa 6. decembra 2006 okresný súd opakovane vyzval účastníkov konania, aby poskytli ustanovenému súdnemu znalcovi potrebnú súčinnosť pri podaní znaleckého

posudku, umožnili mu vstup do oceňovanej nehnuteľnosti (bytu) a aby túto skutočnosť oznámili súdu do 5 dní od jej uskutočnenia.

Dňa 22. januára 2007 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré odročil na 7. marec 2007 na účely predvolania sťažovateľky a právneho zástupcu navrhovateľa s tým, že právny zástupca navrhovateľa bude vyzvaný, aby predložil správu minimálne dvoch realitných kancelárií o cene obdobného bytu, ako je byt, ktorý má byť ocenený.

Dňa 7. marca 2007 okresný súd uskutočnil pojednávanie, sťažovateľka nebola prítomná a svoju neúčast' neospravedlnila. Okresný súd uznesením č. k. 13 C 287/2004-74 rozhodol o uložení povinnosti matke sťažovateľky podľa § 127 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) poskytnúť súčinnosť potrebnú na vypracovanie znaleckého posudku a odročil pojednávanie na 30. apríl 2007.

Dňa 3. apríla 2007 okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“), pretože matka sťažovateľky podala 22. marca 2007 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 7. marca 2007.

Dňa 23. apríla 2007 sťažovateľka doručila krajskému súdu vyjadrenie k odvolaniu matky sťažovateľky, v ktorom navrhla, aby krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu zo 7. marca 2007.

Dňa 30. apríla 2007 okresný súd uskutočnil pojednávanie; konštatoval, že spis sa nachádza na krajskom súde na účely rozhodnutia o odvolaní proti uzneseniu č. k. 13 C 287/2004-74, a preto bolo pojednávanie odročené na neurčito s tým, že *„po doručení spisu bude buď vykonaný znalecký posudok alebo bude nariadené pojednávanie“*.

Dňa 10. mája 2007 krajský súd uznesením č. k. 6 Co/19/2007-86 potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 13 C 287/2004-74 a spis bol okresnému súdu vrátený 22. mája 2007.

Dňa 25. mája 2007 bol spis okresného súdu doručený znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku, ktorý však znalec 27. augusta 2007 vrátil z dôvodu, že napriek trom pokusom o vykonanie ohliadky bytu mu ani účastníci konania, ani matka sťažovateľky neumožnili ohliadku bytu vykonať, a teda znalecký posudok nemožno vypracovať.

Dňa 25. októbra 2007 okresný súd uznesením č. k. 13 C 287/204-94 uložil matke sťažovateľky poriadkovú pokutu v sume 10 000 Sk z dôvodu neposkytnutia riadnej súčinnosti znalcovi pri vypracovaní znaleckého posudku.

Dňa 15. novembra 2007 sťažovateľka oznámila okresnému súdu, že 2. novembra 2007 sa pokúsila zamestnankyňa Slovenskej pošty doručiť matke sťažovateľky listovú zásielku, avšak táto tam už rok nebyva.

Dňa 11. februára 2008 okresný súd prípisom žiadal Mestský úrad v P., Register obyvateľov Slovenskej republiky, Ústrednú evidenciu väzňov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Sociálnu poisťovňu o zistenie a oznámenie terajšieho pobytu matky sťažovateľky a o oznámenie mien, priezvisk, dátumov narodení a pobytov rodinných príslušníkov menovanej. Okresný súd vyzval sťažovateľku, aby byt, ak v ňom býva, sprístupnila súdnemu znalcovi; pokiaľ túto možnosť nemá, aby oznámila túto skutočnosť okresnému súdu v lehote 10 dní a zároveň aby oznámila adresu pobytu príbuzného matky sťažovateľky, resp. meno a adresu príbuzného, ktorý ju je ochotný zastupovať v konaní ako opatrovník.

Dňa 20. februára 2008 Sociálna poisťovňa prípisom oznámila okresnému súdu, že u matky sťažovateľky eviduje bydlisko: S.

Dňa 20. marca 2008 okresný súd vyzval súdneho znalca, aby kontaktoval matku sťažovateľky na ním novozistenej adrese jej trvalého pobytu S.

Dňa 11. júna 2008 znalec doručil okresnému súdu znalecký posudok č. 35/2008, ktorým určil všeobecnú hodnotu bytu č. 14 na 7. poschodí.

Dňa 3. júla 2008 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku č. 35/2008 s výhradou, že v posudku je potrebné do hodnoty bytu zahrnúť aj hodnotu členského vkladu získanú prevodom zaň vyjadrenú peňažným ekvivalentom (znalecký posudok č. 35/2008 jej bol doručený 13. júna 2008).

Dňa 5. septembra 2008 okresný súd zaslal znalcovi spis na vypracovanie doplnku znaleckého posudku ku všeobecnej hodnote oceňovaného bytu.

Dňa 16. októbra 2008 znalec zaslal okresnému súdu spis a doplnok č. 1 k znaleckému posudku č. 35/2008.

Dňa 22. októbra 2008 okresný súd doručil sťažovateľke doplnok č. 1 k znaleckému posudku č. 35/2008.

Dňa 30. októbra 2008 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie k doplnku č. 1 k znaleckému posudku č. 35/2008 s výhradou, že tento je pre potreby súdu nepoužiteľný, pretože nevychádza z hodnoty veci, ktorú mala ku dňu právoplatnosti

rozsudku o rozvode manželstva (3. mája 2002), ale z trhovej hodnoty bytu ku dňu vypracovania doplnku k znaleckému posudku č. 35/2008.

Dňa 19. novembra 2008 sťažovateľka doručila okresnému súdu odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 13 C 287/2004-167 z 28. októbra 2008, ktorým navrhovala predmetné uznesenie zrušiť a odmenu znalcovi nepriznať.

Dňa 3. decembra 2008 okresný súd vyzval účastníkov konania, aby v lehote 15 dní od doručenia výzvy navrhli, aké ďalšie dôkazy navrhujú vykonať.

Dňa 28. januára 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie; právny zástupca sťažovateľky navrhol uzavretie zmieru a vyplatenie sumy 200 000 Sk navrhovateľovi na úplné vypořádanie BSM vzhľadom na to, aby sa nenavrchovalo ďalšie dokazovanie zistenia rozsahu investícií do domu v J., ktorý patrí do BSM. Navrhovateľ s tým nesúhlasil a okresný súd odročil pojednávanie na 4. marec 2009 s tým, že navrhovateľ predloží osobitné podanie, v ktorom uvedie, aké konkrétne práce a akej hodnoty boli na dome vykonané.

Dňa 5. februára 2009 okresný súd vyzval účastníkov, aby oznámili, ako sa zmenila hodnota bytu k aktuálnemu času vzhľadom na zmeny na trhu s nehnuteľnosťami.

Dňa 6. februára 2009 sťažovateľka doručila okresnému súdu špecifikáciu investícií vynaložených za trvania manželstva účastníkov konania do domu v J. a návrh na uzavretie zmieru.

Dňa 25. februára 2009 súdny znalec doručil okresnému súdu písomné stanovisko k hodnote bytu, ktorú určil na približne 1 740 000 Sk.

Dňa 26. februára 2009 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby do termínu pojednávania (4. marec 2009) upresnila a doplnila podanie z 5. februára 2009.

Dňa 4. marca 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie; sťažovateľka bola prítomná. Sťažovateľka navrhla, aby navrhovateľ do termínu ďalšieho pojednávania predložil znalecký posudok č. 61/96 znalca Ing. J. S., ktorý bol vyhotovený pri nadobudnutí domu do vlastníctva navrhovateľa darovacou zmluvou. Okresný súd pojednávanie odročil na 6. apríl 2009.

Dňa 5. marca 2009 okresný súd vyzval účastníkov konania, aby do termínu pojednávania predložili znalecký posudok č. 61/96 znalca Ing. J. S.

Dňa 29. apríla 2009 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie, v ktorom žiadala zahrnúť do majetku patriaceho do BSM zostatkovú hodnotu členského podielu v bytovom družstve získanú prevodom (35 191 Sk) vyjadrenú peňažným ekvivalentom, nie trhovú hodnotu bytu.

Dňa 4. mája 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie; sťažovateľka nebola prítomná a svoju účasť neospravedlnila. Pojednávanie bolo odročené na 10. jún 2009.

Dňa 10. júna 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24. jún 2009 pre účely „*dosiahnutia prípadnej mimosúdnej dohody*“.

Dňa 24. júna 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie, k mimosúdnej dohode nedošlo. Sťažovateľka doručila okresnému súdu zoznam položiek požadovaný na pojednávaní 10. júna 2009. Pojednávanie bolo odročené na 9. september 2009 na vykonanie ďalšieho dokazovania.

Dňa 9. septembra 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie, na ktorom právna zástupkyňa sťažovateľky navrhla uzavretie dohody, keď by vyplatila 500 000 Sk navrhovateľovi za celé BSM. Navrhovateľ s týmto nesúhlasil; pojednávanie bolo odročené na 12. október 2009.

Dňa 9. októbra 2009 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie, v ktorom uviedla, že zotrváva na svojich doterajších prednesoch, predložila okresnému súdu zmluvu o prevode vlastníctva družstevného bytu zo 4. septembra 2006 a upresnila hodnotu členského podielu družstevného bytu v sume 7 966 € (1/2 podielu predstavuje 3 983,27 €).

Dňa 12. októbra 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie, na ktorom bola sťažovateľka prítomná; navrhla vypočúť svojho syna ako svedka k okolnostiam investícií do domu. Súd jej návrhu vyhovel, pojednávanie bolo odročené na 11. november 2009.

Dňa 11. novembra 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie, na ktorom sťažovateľka bola prítomná. Súd vypočul svedka L. K. k okolnostiam investícií do domu. Sťažovateľka navrhla dohodu, hnutelné veci nech si všetky ponechá navrhovateľ a na úplné vyrovnanie podielu z BSM je ochotná vyplatiť navrhovateľovi sumu 350 000 Sk. Pojednávanie bolo odročené na 9. december 2009 pre účely predloženia ďalších dôkazov navrhovateľom.

Dňa 9. decembra 2009 okresný súd uskutočnil pojednávanie a vyhlásil dokazovanie za skončené; pojednávanie bolo odročené na 30. december 2009 na účely vyhlásenia rozsudku.

Dňa 22. decembra 2009 sťažovateľka doručila okresnému súdu vyjadrenie, v ktorom zotrváva na svojich doterajších prednesoch a písomných podaniach.

Dňa 30. decembra 2009 okresný súd vyhlásil rozsudok č. k. 13 C 287/04-288, ktorým vypořiadal BSM účastníkov.

Dňa 19. januára 2010 sťažovateľka doručila okresnému súdu odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 13 C 287/04-288 z 30. decembra 2009; žiadala, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

Dňa 22. januára 2010 okresný súd uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie.

Dňa 10. februára 2010 bol spis okresného súdu spolu s opravným prostriedkom sťažovateľky predložený krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní.

Dňa 6. septembra 2010 krajský súd vyhlásil rozsudok č. k. 8 Co 21/2010-310 (nadobudol právoplatnosť 15. októbra 2010), ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu s výnimkou výroku o trovách konania štátu.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota účastníka konania neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného

súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, predmetom konania pred okresným súdom bolo rozhodovanie o návrhu na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Po právnej stránke ide o štandardnú vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Zo skutočností uvedených sťažovateľkou a ani z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd nezistil žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej zložitosti veci. Vo vzťahu k faktickej zložitosti veci ústavný súd pripustil, že vec vykazuje znaky faktickej zložitosti, keďže vyžaduje uskutočniť časovo náročné dokazovanie, pretože je potrebné zistiť nielen okruh vecí patriacich do zaniknutého BSM účastníkov konania, ale aj ich hodnotu ku dňu jeho zániku. Faktická zložitosť veci bola v tomto konaní vyvolaná počtom a povahou vecí tvoriacich predmet BSM, súhlasným alebo nesúhlasným stanoviskom účastníkov konania k veciam, ktoré majú tvoriť predmet BSM, inými vyjadreniami a výpoveďami účastníkov, svedkov a znalcov a tiež zaobstaraním a vyhodnotením listinných dôkazov. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že faktická zložitosť veci má podiel na celkovej dĺžke namietaného konania. Podľa názoru ústavného súdu ňou však nemožno ospravedlniť celkovú dĺžku namietaného konania. Navyše, metodika postupu všeobecných súdov vo veciach vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je dostatočne jasná a podporená stabilizovanou judikatúrou, preto pri sústredenom postupe súdu v posudzovanom konaní bolo možné vo veci rozhodnúť bez zbytočných prietáhov.

2. Ďalším kritériom, ktoré ústavný súd uplatnil pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania, bolo správanie sťažovateľky ako účastníčky konania.

Ústavný súd predovšetkým pripúšťa, že procesné úkony, ktoré v doterajšom priebehu napadnutého konania urobila sťažovateľka (žiadosť o predĺženie lehoty na vyjadrenie sa k návrhu podaná 25. februára 2005, odvolanie proti rozhodnutiu o uložení poriadkovej pokuty podané 19. októbra 2005, vyjadrenie k znaleckému posudku č. 35/2008 podané 3. júla 2008, vyjadrenie k doplnku č. 1 k znaleckému posudku č. 35/2008 podané

30. októbra 2008, návrh na vypočutie syna ako svedka k okolnostiam prípadu z 12. októbra 2009, odvolanie podané 19. januára 2010 proti rozsudku vo veci samej z 30. decembra 2009, ktorým súd vo veci meritórne rozhodol), objektívne vplývali na priebeh a dĺžku namietaného konania, keďže vo veci konajúci okresný súd sa s týmito návrhmi sťažovateľky musel zaoberať. Zároveň ale ústavný súd konštatuje, že išlo o procesné úkony, ktoré síce ovplyvnili celkovú dĺžku namietaného konania, ale na ktorých uplatnenie má sťažovateľka právo podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, a preto ich nemožno pripísať na jej ťarchu (ale ani na ťarchu okresného súdu).

Na ťarchu sťažovateľky ale ústavný súd pripísal skutočnosť, že k predĺženiu celkovej dĺžky namietaného konania došlo z dôvodu jej neospravedlnenej neprítomnosti (resp. jej právneho zástupcu) na nariadených pojednávaniach vo veci (celkom 3-krát, a to 3. októbra 2005, 7. marca 2007 a 4. mája 2009) a z dôvodu jej opakovanej žiadosti (resp. jej právneho zástupcu) o odročenie nariadených pojednávaní vo veci (celkom 2-krát, a to 9. júna 2005 a 23. júna 2005) či už z dôvodu kolízie pojednávaní alebo čerpania dovolenky právneho zástupcu. Dôsledkom neospravedlnenej neúčasti sťažovateľky na pojednávaní 3. októbra 2005 (prechádzali jej dve, síce ospravedlnené, neúčasti na pojednávaniach 13. júna 2005 a 29. júna 2005) bolo uloženie poriadkovej pokuty okresným súdom v sume 5 000 Sk.

Zo správania sťažovateľky v namietanom konaní vyplýva, že sťažovateľka sa pokúsila o uzavretie zmieru (na pojednávaní 28. januára 2009) a navrhovateľovi opakovane na pojednávaniach (10. júna 2009, 9. septembra 2009 a 11. novembra 2009) navrhla uzavretie mimosúdnej dohody o vyporiadaní BSM, k jej uzavretiu však nedošlo. Ústavný súd prihliadol tiež na skutočnosť, že opakované návrhy sťažovateľky na uzavretie mimosúdnej dohody predkladané vo vzťahu k podanému návrhu minimálne s vedomím, že druhá strana nebude mať na ich akceptácii záujem (najmä uvádzaním nízkej sumy vyrovnania medzi účastníkmi), považoval ústavný súd za také, ktoré čiastočne tiež prispeli k predĺženiu namietaného konania.

Ústavný súd je toho názoru, že zistené skutočnosti vyplývajúce zo správania sťažovateľky v konaní, nie sú také, ktoré by významne ovplyvnili celkovú dĺžku konania

neprimeraným spôsobom. Ústavný súd ich však zohľadnil pri rozhodovaní o finančnom zadost'učinení.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu. Ústavný súd súčasne pri posudzovaní veci prihliadal aj na § 100 ods. 1 prvú vetu OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže dôjsť nielen neodôvodnenou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania v primeranom čase (m. m. napr. II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v období od podania návrhu (7. december 2004) do uskutočnenia pojednávania 22. mája 2006 (keď nariadil znalecké dokazovanie) postupoval plynulo a zabezpečil realizáciu procesných práv účastníkov konania v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

V ďalšom období od ustanovenia súdneho znalca (14. júna 2006) do 16. októbra 2008 (keď bol okresnému súdu znalcom doručený dodatok č. 1 k znaleckému posudku č. 35/2008) bola činnosť okresného súdu v namietanej veci nesústredená a neefektívna, a to najmä v rámci procesu zabezpečovania dôkazov, ich vyhodnocovania a znaleckého dokazovania týkajúceho sa určenia ceny vecí patriacich do BSM (najmä bytu). V tejto súvislosti ústavný súd prihliadol na skutočnosť, že okresný súd nariadil s'ťažovateľke ako účastníčke konania opakovane umožniť znalcovi, ktorého ustanovil na podanie znaleckého posudku, poskytnúť potrebnú súčinnosť pri podaní znaleckého posudku (spočívajúcu najmä v sprístupnení bytu súdom ustanovenému znalcovi), hoci od 15. novembra 2007 (po písomnom oznámení s'ťažovateľky) vedel, že s'ťažovateľka predmetnú nehnuteľnosť neužíva

a ani v nej nebýva. Okresný súd oznámil súdnemu znalcovi (ktorému predtým uložil povinnosť vypracovať znalecký posudok 22. mája 2006) presnú adresu trvalého pobytu užívateľky oceňovanej nehnuteľnosti na účely vykonania ohliadky bytu až 20. marca 2008 (teda takmer po dvoch rokoch od jeho ustanovenia). Ako neefektívnu považoval ústavný súd aj činnosť okresného súdu pri podaní znaleckého posudku, ktorý bol úplný až po vypracovaní jeho doplnku č. 1 predloženého okresnému súdu 16. októbra 2008.

Plynulejšej činnosti okresného súdu v období po doručení znaleckého posudku bránila aj opakovaná snaha účastníkov o uzavretie mimosúdnej dohody a zmieru a tiež predkladanie ďalších dôkazov účastníkmi týkajúcich sa okruhu vecí patriacich do BSM. Súd z uvedených dôvodov nariadené pojednávanie niekoľkokrát odročil, čo prispelo k predĺženiu konania.

Uvedený postup okresného súdu v označenom konaní hodnotí ústavný súd ako taký, ktorému chýbala efektívnosť a účelnosť úkonov a ktorý v konečnom dôsledku nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky a prispel k doterajšej dĺžke namietaného konania. Vzhľadom na uvedené ústavný súd rozhodol, že v období od doručenia návrhu 7. decembra 2004 do 30. decembra 2009 došlo v namietanom konaní k zbytočným priet'ahom spôsobeným neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Keďže v čase rozhodovania ústavného súdu už bolo konanie vo veci sťažovateľky právoplatne skončené, ústavný súd neprikázal okresnému súdu konať v tejto veci bez zbytočných priet'ahov.

IV.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127

ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka žiadala aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti, keď uviedla, že *„... porušenie môjho základného práva a slobody už nie je možné napraviť, ako aj v spôsobe ujmy spočívajúcej v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkosti spojených s neprimerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty, ako aj neprimeraných následkov na môj zdravotný stav“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý si vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania okresného súdu vedeného sp. zn. 13 C 287/2004 a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci sťažovateľky bolo v čase rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sumu 1 000 € ako finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku jej právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom advokátom JUDr. G. Z. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2009, ktorá bola 721,40 €. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti a jej podanie) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v sume 240,46 € (za dva úkony právnej služby) a 2 x 7,21 € režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) + 19 % DPH v sume 48,42 €. Úhrada bola priznaná v celkovej sume 303,30 €.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. januára 2011